

Ανώτατη Εκπαίδευση από ποιον για ποιον;

Στις σημερινές συνθήκες, οι ανάγκες της καθημερινής ζωής, τόσο στην επαγγελματική όσο και στην οικογενειακή ή προσωπική δραστηριότητα, δεν είναι αυτές που ήταν πριν μερικές δεκαετίες, ή ακόμη και πιο πρόσφατα. Οι επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις έχουν ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό σε κάθε δραστηριότητά μας. Το απαιτούμενο μορφωτικό επίπεδο του σύγχρονου ανθρώπου πρέπει να είναι και πιο υψηλό και πιο ολοκληρωμένο.

Η απάντηση στις διευρυμένες σύγχρονες ανάγκες, αλλά και στην κατάσταση που διαμορφώνεται στην Ανώτατη Εκπαίδευση δεν είναι ένα εκπαιδευτικό σύστημα που να υπηρετεί την οικονομία της αγοράς και την κερδοφορία του κεφαλαίου. Είναι η διαμόρφωση μιας Ανώτατης Εκπαίδευσης που θα στηρίξει την εξέλιξη των επιστημών και την αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη επιστημονικού δυναμικού ικανού να συμβάλλει στην άνοδο του υλικού και πνευματικού επιπέδου του λαού μας, επιστημονικού δυναμικού που θα υπηρετεί τις ανάγκες για την ικανοποίηση των σύγχρονων λαϊκών αναγκών και όχι των μονοπωλίων.

Στα πλαίσια αυτά, οι γενικοί άξονες της Παιδείας πρέπει να είναι, επιγραμματικά:

- Η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι αποκλειστικά δημόσια και δωρεάν, σύγχρονη, υψηλού επιπέδου, με δημοκρατική λειτουργία, χωρίς σχολές και τμήματα πολλών κατηγοριών, ταχυτήτων, ακαδημαϊκών επιπέδων, επαγγελματικών προοπτικών, χωρίς οικονομικά εμπόδια πρόσβασης σε αυτήν.
- Χρηματοδότηση του συνόλου των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Τμήματα συγκροτούνται ανά επιστημονικό αντικείμενο. Το περιεχόμενο και η οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών τους εισάγουν τους φοιτητές στις βασικές αρχές της έρευνας, παρέχουν επιστημονική ειδίκευση και πλήρη επαγγελματική επάρκεια με την απόκτηση του πτυχίου, σε ενιαίο κύκλο προπτυχιακών σπουδών.
- Μεταπτυχιακές σπουδές, ενιαίες ανά επιστημονικό αντικείμενο, που οδηγούν στην παραγωγή νέας γνώσης και καταλήγουν αποκλειστικά σε διδακτορικό δίπλωμα.
- Κατάρτιση του αναχρονιστικού - αντιεπιστημονικού διαχωρισμού σε πανεπιστημιακή και μη πανεπιστημιακή - τεχνολογική ανώτατη εκπαίδευση.
- Καθιέρωση ενιαίου βασικού δωδεκάχρονου υποχρεωτικού σχολείου για τη διεύρυνση της γενικής εκπαίδευσης, ώστε να πάψει η πρόωρη επαγγελματική επιλογή και εκπαίδευση, πριν τη συμπλήρωση του σύγχρονου μορφωτικού έργου του σχολείου και την ενηλικίωση του νέου ανθρώπου. Σχολείο που θα βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τους νόμους της φύσης και της κοινωνικής ζωής, τη θέση και το ρόλο τους μέσα σ' αυτή.
- Μετά από τη δωδεκάχρονη υποχρεωτική γενική εκπαίδευση, ανάπτυξη ενός αποκλειστικά δημόσιου και δωρεάν συστήματος επαγγελματικών σχολών ενταγμένων στο εκπαιδευτικό σύστημα, για όσα επαγγέλματα δε χρειάζονται πανεπιστημιακές σπουδές.
- Επαναπροσδιορισμός της έρευνας, ώστε η αποστολή της να υπηρετεί τις λαϊκές ανάγκες και να μην καθορίζεται από τα ιδεολογικά, πολιτικά, οικονομικά συμφέροντα των επιχειρηματιών. Χρηματοδότησή της από τον κρατικό προϋπολογισμό για να καλύπτονται με επάρκεια όλοι οι τομείς της και να συμμετέχει σ' αυτήν το σύνολο των ιδρυμάτων και ερευνητών.
- Θωράκιση του δημόσιου χαρακτήρα του πανεπιστημίου με επαρκείς αμοιβές των λειτουργών του, που ταυτόχρονα θα έχουν ως πλήρη και αποκλειστική απασχόληση την ενασχόληση με την επιστημονική έρευνα και διδασκαλία, χωρίς να υποβάλλονται σε εκβιασμούς για να γίνουν επιχειρηματίες ή υπερβολάβοι και υπάλληλοι επιχειρηματικών συμφερόντων.
- Απάλειψη κάθε δυνατότητας επιχειρηματικής δραστηριότητας και δημιουργίας εταιρειών οποιοδήποτε τύπου (κερδοσκοπικές, εμπορικές, τεχνοβλαστοί, ΙΕΚ, ΚΕΚ κλπ) είτε από τα ίδια τα πανεπιστήμια, είτε από μέλη ΔΕΠ.
- Κατάρτιση κάθε είδους διδασκόντων, εξασφάλιση δωρεάν συγγραμμάτων, σίτισης, στέγασης όλων των φοιτητών. Παροχή υποτροφιών για όλους τους υποψήφιους διδάκτορες.

Νέα πεδία κερδοφορίας για το κεφάλαιο

Για το κεφάλαιο η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση θεωρείται εδώ και χρόνια μία αγορά «τεράστια και ώριμη για συγκομιδή». Το τεράστιο ενδιαφέρον του κεφαλαίου για επενδύσεις στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης έχει εκδηλωθεί επίσης τόσο με τις αποφάσεις της ΕΕ για τον ευρωπαϊκό χώρο της ανώτατης δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης, όσο και με τις αποφάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για την «απελευθέρωση της αγοράς της ανώτατης εκπαίδευσης» μέχρι το 2010. Παράλληλα, καθώς το εκπαιδευτικό σύστημα ήταν πάντα συνδεδεμένο με την οικονομία, οι αναδιαρθρώσεις της καπιταλιστικής οικονομίας και οι ανάγκες αύξησης της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας του ευρωπαϊκού κεφαλαίου απαιτούν αναδιαρθρώσεις και στην Ανώτατη

Εκπαίδευση. Εκεί αποβλέπουν και όλες οι σχετικές ευρωπαϊκές αποφάσεις (της Μπολόνια και της Λισαβόνας, της Πράγας, του Βερολίνου κλπ). Συνοπτικά:

- A) Η Ανώτατη Εκπαίδευση ανοίγει ένα νέο πεδίο επενδύσεων με αναμενόμενη υψηλή κερδοφορία (υψηλά δίδακτρα, κέρδη που θα προκύπτουν από τα ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα κατάρτισης κλπ).
- B) Επιχειρείται επιτάχυνση του επιχειρηματικού μετασχηματισμού των δημόσιων πανεπιστημίων και υποταγής τους στους νόμους της αγοράς και τις επιχειρήσεις - χορηγούς. Η συνεχιζόμενη υποβάθμιση των δημόσιων ΑΕΙ (αποτέλεσμα κυρίως του δραματικού περιορισμού των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση και της πολιτικής ίδρυσης πλήθους νέων τμημάτων) χρησιμοποιείται ως άλλοθι για την υποστήριξη των ιδιωτικών ΑΕΙ και την επιχειρηματοποίηση των δημόσιων.
- Γ) Θα κυριαρχεί η ΠΩΛΗΣΗ φθηνής κατάρτισης στη μεγάλη μάζα των φοιτητών, ενώ επιστημονική εκπαίδευση υψηλού επιπέδου θα παρέχεται στους λίγους, που θα έχουν να πληρώσουν το αντίστοιχο αντίτιμο. Οι νέοι θα μαθαίνουν ό,τι είναι απολύτως απαραίτητο για τη λειτουργία της καπιταλιστικής οικονομίας.
- Δ) Από την Ανώτατη Εκπαίδευση αποφοιτούν τόσο τα στελέχη της καπιταλιστικής οικονομίας και πολιτικής όσο και η μεγάλη μάζα των μισθωτών επιστημόνων, το επιστημονικό προλεταριάτο. Παρά τον επιχειρηματικό μετασχηματισμό των κρατικών πανεπιστημίων, το πανεπιστημιακό κίνημα κρατάει κάποιες κατακτήσεις, όπως η ακαδημαϊκή ελευθερία, το άσυλο, η ελεύθερη διακίνηση ιδεών, η συλλογικότητα και η συνδικαλιστική και πολιτική οργάνωση και δράση. Στοιχεία που όμως είναι ασύμβατα με το ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Με τις νέες αλλαγές, ο αυριανός επιστήμονας θα εκπαιδεύεται σε ένα καθεστώς, όπου το διευθυντικό δικαίωμα και οι νόμοι προστασίας των επενδύσεων και της εξασφάλισης των κερδών του κεφαλαιοκράτη είναι πάνω από ανθρώπινα δικαιώματα, θα εκπαιδεύεται να σέβεται και να υποτάσσεται στην επιχείρηση που θα εργάζεται, χωρίς την εμπειρία της συλλογικής διεκδίκησης των δικαιωμάτων του.
- Ε) Η ουσία των αναδιαρθρώσεων/αλλαγών στην Ανώτατη Εκπαίδευση είναι η προσπάθεια να προσαρμοστεί στις αντιδραστικές αλλαγές που προωθούνται στις εργασιακές σχέσεις (ελαστικές σχέσεις εργασίας, ανασφάλιστη εργασία, κατάργηση της πληρωμής υπερωριών, γενίκευση της απλήρωτης εργασίας των νέων επιστημόνων για την απόκτηση επαγγελματικής πείρας, αλλαγή επαγγέλματος 6-7 φορές στη διάρκεια της ενεργού οικονομικής ζωής κλπ) με στόχο τη δημιουργία μιας στρατιάς ευέλικτου και ευκίνητου εργατικού δυναμικού ανώτερου μορφωτικού επιπέδου, που θα είναι προσαρμόσιμο στις συνεχείς αλλαγές.

Σαν αποτέλεσμα, η απελευθέρωση της αγοράς της Ανώτατης Εκπαίδευσης θα διευρύνει το ταξικό χάσμα ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς, θα διευκολύνει την ιδεολογική και πολιτική κυριαρχία του κεφαλαίου στην κοινωνία και την επίθεση στα εργασιακά, κοινωνικά και δημοκρατικά δικαιώματα.

Κατεδαφίζουν ό,τι έχει απομείνει από το δημόσιο χαρακτήρα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ κινούμενη στις παραπάνω κατευθύνσεις, συνεχίζει το έργο της κυβέρνησης της ΝΔ αποφασισμένη να κατεδαφίσει ό,τι έχει απομείνει από το δημόσιο χαρακτήρα της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ο νέος νόμος πλαίσιο επιχειρεί να εφαρμόσει το σύνολο των αντιδραστικών κατευθύνσεων που χρόνια τώρα επεξεργάζονται και δρομολογούν οι κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ - ΝΔ μαζί με την ΕΕ προκειμένου να προσαρμόσουν την Ανώτατη Εκπαίδευση στις απαιτήσεις και τις ανάγκες των επιχειρηματικών ομίλων. Εκπαίδευση και Έρευνα θα υπηρετούν αποκλειστικά την κερδοφορία και την ισχυροποίηση των μονοπωλίων, με καταστροφικές συνέπειες για το δικαίωμα των παιδιών των λαϊκών στρωμάτων στη μόρφωση, αλλά και για το λαό συνολικά.

Ο νέος νόμος πλαίσιο, που ετοιμάζει η κυβέρνηση, είναι ένας νόμος προσαρμοσμένος στη ζούγκλα της καπιταλιστικής αγοράς, σε συνθήκες κρίσης. Σύμφωνα με το προσχέδιο νόμου για την οργάνωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης:

Θεσμοθετούνται 3 κύκλοι σπουδών, μονοετή και διετή προγράμματα σπουδών, προγράμματα κατάρτισης - διά βίου εκμετάλλευσης. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται πτυχία πολλών ταχυτήτων, ενώ παράλληλα το πτυχίο αποσυνδέεται πλήρως από το επάγγελμα. Για την πλειοψηφία των σπουδαστών προορίζονται μόνο ταχύρρυθμες καταρτίσεις, ακόμα και μονοετείς, που θα αξιολογούνται και θα πιστοποιούνται από τα μονοπώλια, με άξονα την κερδοφορία και ανταγωνιστικότητα του κεφαλαίου, την παραγωγή εργατικού δυναμικού με μισθούς Κίνας και Αφρικής.

Προγράμματα σπουδών θα «σπώνονται» και θα καταργούνται, θα χρηματοδοτούνται ανάλογα με τα συμφέροντα και τους σχεδιασμούς των μεγάλων επιχειρήσεων. Η οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των σχολών, οι εμπορικές συμφωνίες με τις επιχειρήσεις είναι το χαλί για να εισβάλουν

πιο βίαια τα μονοπώλια στη δομή και στο περιεχόμενο, σε κάθε λειτουργία της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Γενικεύεται το καθεστώς των συμβασιούχων διδασκόντων, που θα υπογράφουν συμβάσεις χωρίς δυνατότητα ανανέωσης. Η αξιολόγηση από τις επιχειρήσεις, με όρους ανταποδοτικότητας, θα είναι ο μοχλός για την κατάργηση της μονιμότητας, τη μείωση μισθών για το εκπαιδευτικό και λοιπό προσωπικό.

Η επιχειρηματική λειτουργία των ΑΕΙ βαθαίνει ακόμη περισσότερο με την ολοκληρωτική παράδοση των υποδομών, της φοιτητικής μέριμνας (εστίες, λέσχες κλπ) σε ιδιώτες που θα πουλούν υπηρεσίες στους φοιτητές, εξωθώντας τη φτωχή λαϊκή οικογένεια να χώσει ακόμα πιο βαθιά το χέρι στην τσέπη, για να σπουδάσουν τα παιδιά της.

Η διοίκηση των ΑΕΙ ανατίθεται με πλήρεις αρμοδιότητες στο συμβούλιο του Ιδρύματος, με συμμετοχή καθηγητών, που θα εγκρίνει τις χρηματοδοτήσεις, τις επιχειρηματικές δράσεις των Ιδρυμάτων, θα επιλέγει ακόμα και τον πρύτανη.

Δρομολογείται ισχυρή αντιδραστική παρέμβαση και στο φοιτητικό κίνημα, στις δομές και στα συλλογικά του όργανα, καθιερώνοντας το ενιαίο ψηφοδέλτιο για την εκλογή φοιτητή στο συμβούλιο διοίκησης. Καταργείται το άσυλο.

Εν κατακλείδι, με το νέο νόμο πλαίσιο πλήττονται το επίπεδο και την ποιότητα των παρεχόμενων γνώσεων, συρρικνώνεται και υποβαθμίζεται το επιστημονικό δυναμικό της χώρας, ναρκοθετούνται οι αναπτυξιακές δυνατότητές της.

Να μην περάσει!

Οι διδάσκοντες και οι εργαζόμενοι σε Πανεπιστήμια, ΤΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα που αρνούνται να γίνουν υπεργολάβοι των μονοπωλίων πρέπει να αντιταχθούν στη νέα λαίλαπα. Να αγωνιστούν ώστε ΝΑ ΜΗΝ ΠΕΡΑΣΕΙ Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΛΑΙΣΙΟ, που θα είναι η ταφόπλακα του δημόσιου πανεπιστημίου.

Να αγωνιστούν για τη διαμόρφωση Ανώτατης Εκπαίδευσης ενιαίας, αποκλειστικά δημόσιας και δωρεάν, σύγχρονης, υψηλού επιπέδου, με δημοκρατική λειτουργία, που θα υπηρετεί το δρόμο ανάπτυξης προς όφελος του ελληνικού λαού, θα ετοιμάζει επιστημονικό δυναμικό ικανό να αναπτύξει στο έπακρο τις παραγωγικές και πνευματικές δυνατότητες της χώρας μας, θα εξασφαλίζει την πρόοδο και την ευημερία του λαού της χώρας μας. Για μια Ανώτατη Εκπαίδευση όπου δε θα υπάρχουν σχολές και τμήματα πολλών κατηγοριών, ταχυτήτων, ακαδημαϊκών επιπέδων, επαγγελματικών προοπτικών, όπου σήμερα η πρόσβαση είναι στοιχείο κυρίως οικονομικών δυνατοτήτων και λιγότερο ικανοτήτων.

Για να είναι αποτελεσματικός ο αγώνας ενάντια στα αντιδραστικά μέτρα, για Ανώτατη Εκπαίδευση στην υπηρεσία του λαού και της νεολαίας πρέπει να συνοδευτεί από ριζική αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων στον ίδιο το λαό, σε βάρος των κομμάτων που υπηρετούν τα συμφέροντα της πλουτοκρατίας και την ΕΕ.

Του

Γιώργου ΤΣΙΛΙΓΚΙΡΙΔΗ*

*Ο Γιώργος Τσιλιγκιρίδης είναι μέλος του Τμήματος Παιδείας και Έρευνας της ΚΕ του ΚΚΕ, αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης